

Политика за финансиране на приобщаващи образователни системи

Заклучителен обобщен доклад

EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

ПОЛИТИКА ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ПРИБЩАВАЩИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ СИСТЕМИ

Заклучителен обобщен доклад

Европейската агенция за специални образователни потребности и приобщаващо образование (Агенцията) е независима и самоуправляваща се организация. Агенцията се финансира от министерствата на образованието на държавите членки и от Европейската комисия с оперативни безвъзмездни средства в рамките на образователната програма на Европейския съюз (ЕС) „Еразъм+“ (2014—2020 г.).

Съфинансирано от
Програма „Еразъм +“
на Европейския съюз

Подкрепата на Европейската комисия за изготвянето на това издание не следва да се тълкува като одобрение на неговото съдържание, което отразява единствено мнението на авторите. Комисията не носи отговорност за съдържанието в изданието информация или за начините, по които тя би могла да се ползва.

Личните становища, изразени в този документ, не отразяват непременно официалното становище на Агенцията, на нейните държави членки или на Европейската комисия.

Редактори: Едда Оскардотир, Аманда Уоткинс и Серж Еберсолд

Възпроизвеждането на части от документа е допустимо при ясно упоменаване на източника. Препратки към документа трябва да бъдат оформени, както следва: Европейска агенция за специални образователни потребности и приобщаващо образование, 2018 г. *Политика за финансиране на приобщаващи образователни системи: Заключение обобщен доклад*. (ред. Е. Оскардотир, А. Уоткинс и С. Еберсолд). Одензе, Дания

За осигуряване на по-широк достъп този доклад е предоставен на 25 езика в достъпен електронен формат на уеб страницата на Агенцията:
www.european-agency.org

Настоящият текст е превод на оригиналния текст на английски език. В случай на съмнение относно точността на информацията в преводния текст, моля, направете справка с оригиналния текст на английски език.

ISBN: 978-87-7110-779-1 (в електронен вид)

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2018

Секретариат
Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Denmark
Тел.: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Офис в Брюксел
Rue Montoyer, 21
BE-1000 Brussels Belgium
Тел.: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД	5
Партньорски проект	6
ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИКА НА ПРОЕКТА	6
РАМКА С ВЪПРОСИ, ФАКТОРИ И СТИМУЛИ, СВЪРЗАНИ С ПОЛИТИКАТА	8
Междусекторен въпрос № 1: Гарантиране на ефективното приобщаване на учащите чрез подходящи образователни възможности	10
Междусекторен въпрос № 2: Насърчаване на подход за развитие на училищата в посока приобщаващо образование	11
Междусекторен въпрос № 3: Осигуряване на иновативна и гъвкава обучителна среда	12
Междусекторен въпрос № 4: Гарантиране на прозрачност и отчетност на системите за приобщаващо образование	13
ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ	15
БИБЛИОГРАФИЯ	16

УВОД

В Препоръката на Съвета относно утвърждаването на общите ценности, приобщаващото образование и европейското измерение на преподаването се посочва, че:

Осигуряването на ефективен равен достъп до висококачествено приобщаващо образование за всички учащи, включително за произхождащите от семейства на мигранти, за тези в неравностойно социално-икономическо положение, със специални потребности и с увреждания — в съответствие с Конвенцията за правата на хората с увреждания — е крайно необходимо за постигането на по-плотени общества (Съвет на Европейския съюз, 2018 г., стр. 6).

Изследванията сочат, че механизмите за финансиране са от решаващо значение при определяне на типа достъп до училищно образование, който се предлага на учащи от групи в неравностойно положение (ОИСР, 2012 г.). Системите за финансиране на образованието играят особено важна роля за това всички учащи — включително лица, маргинализирани въз основа на пол, религия, способности, сексуална ориентация, социално положение или етническа принадлежност — да могат да получат достъп до приобщаваща образователна система на всички нива от обучението през целия живот (ЮНЕСКО, 2009 г.). Макар държавите да срещат различни предизвикателства по отношение на финансирането в подкрепа на приобщаващото образование, важно е да се гарантира, че наличните ресурси — човешки или други — се оползотворяват по най-добрия начин (ЮНЕСКО, 2017 г.).

Основна предпоставка на проекта „**Политика за финансиране на приобщаващи образователни системи**“ (FPIES) е разработващите политики в цяла Европа да си дават сметка, че механизмите за финансиране са съществен лост за намаляване на неравенството в образованието. Те обаче имат нужда от по-подробна информация относно въздействието на финансовите механизми върху приобщаващото образование, която може да се използва като насока при разработването на политики.

Проектът FPIES има за цел да удовлетвори тази установена необходимост в областта на политиката. Той се осъществява в периода 2016—2018 г. и надгражда постигнатото от предишни проекти на Европейската агенция за специални образователни потребности и приобщаващо образование (Агенцията): **Финансиране на приобщаващото образование: картографиране на системите за приобщаващо образование на отделните държави** (Европейска агенция, 2016 г.). FPIES се финансира съвместно от Агенцията и от Европейската комисия в рамките на **ключово действие 3 „Проекти за перспективно сътрудничество“ по програма „Еразъм+“**. В този кратък доклад се представя обобщение на проекта FPIES.

Партньорски проект

Проектът се основава на прякото сътрудничество между осем партньори: министерствата на образованието на **Италия, Литва, Нидерландия, Норвегия, Португалия и Словения**, Агенцията и **Университета „Ramon Llull“, Барселона, Испания**. Последният изпълнява ролята на външни оценители, чието внимание е насочено главно към дейностите по проекта и резултатите от него.

Проектът FPIES има за цел да се изследват систематично различните подходи към финансирането на образованието и да се очертае ефективна рамка на политиката за финансиране, която допринася за намаляване на неравенството в образованието.

Отправната точка на проекта FPIES е, че понастоящем рамките за разпределение на ресурси във всички държави се основават на образователни системи, които се стремят да бъдат все по-приобщаващи. Държавите са разработили тези рамки, за да могат заинтересованите страни да прилагат по-ефективно принципите на приобщаващото образование.

По-конкретно, дейностите по проекта са насочени към изследване на системите за разпределение на ресурси в шестте държави партньори.

ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИКА НА ПРОЕКТА

Концептуалната рамка на проекта FPIES (Европейска агенция, в печат-а) се основава на съществуващи изследователски познания (по-специално Европейска агенция, 2016 г.). Целта на концептуалната рамка бе да даде насоки за събирането на информация по проекта и да осигури рамка за анализ на събраните данни.

Методиката, по която бе осъществено събирането на информация по проекта FPIES, се основаваше на подхода на партньорско обучение. Този подход може да улесни самопроверката и обмена на опит, с което да се подпомогне разработването и прилагането на политики в участващите държави в дългосрочен план.

Основните дейности, свързани с партньорското обучение, обхващаха шест проучвателни посещения: по едно във всяка от държавите партньори. Във всяко проучвателно посещение участваха широк кръг заинтересовани страни — министерства, общини и училища от държавата домакин, както и гости на министерско равнище от три от останалите пет държави партньори. Участниците в проучвателните посещения се включиха в няколко предварително договорени дейности и дискусии и разгледаха задълбочено системата за финансиране на образованието за учащи със специални образователни потребности и приобщаващото образование във всяка от държавите. Целта бе да се открият особености, предизвикателства и възможности в настоящия модел. Благодарение на този междудържавен обмен на политики бяха установени източници на по-задълбочена и всеобхватна информация, които

послужиха като основа за аналитичните дейности по проекта. Те бяха документирани по следния начин:

- **Доклади за всяка държава:** В докладите за всяка държава бяха набелязани основните силни страни и предизвикателства по отношение на финансирането, управлението и изграждането на капацитет на системите за приобщаващо образование във всяка страна. Тези доклади бяха изготвени преди проучвателните посещения в отделните държави. Те добиха окончателен вид след края на посещенията, въз основа на събраната информация и проведените дискусии.
- **Доклади от проучвателните посещения по държави:** В докладите от проучвателните посещения по държави са документирани основните дискуссионни въпроси и поуки от всяко посещение. Те съдържат кратко описание на посещението и изчерпателен анализ на дискусиите.

Информация за проучвателните посещения, както и самите доклади, можете да намерите на страниците на партньорите от **Италия, Литва, Нидерландия, Норвегия, Португалия и Словения**.

В обобщаващия доклад за проекта FPIES (Европейска агенция, 2018 г.) са събрани констатациите от всички дейности по проекта, от докладите за всяка държава, от проучвателните посещения и от докладите за тях по държави. В него са открити въпроси, фактори и важни лостове за намаляване на неравенството в образованието чрез ефикасни, икономически ефективни и справедливи механизми за финансиране.

Представените в обобщаващия доклад констатации по проекта са залегнали в основата на най-важния продукт от проекта FPIES — документа *Рамка с насоки за политиката* (Европейска агенция, в печат-б).

Целевата аудитория и потенциалните потребители на *Рамката с насоки за политиката* са органи и лица, които разработват политики (или вземат решения) в областта на приобщаващото образование на различни нива в системата — национално, регионално или местно. *Рамката с насоки за политиката* включва:

- общ преглед на **елементите на политиката**, залегнали в основата на всеобхватна политика за финансиране на приобщаващи образователни системи;
- представяне на **рамка на политиката**, в която са открити междусекторните въпроси, свързани с политиката, както и целите и задачите, които тя си поставя и които са в основата на една цялостна политика за финансиране на приобщаващите образователни системи (обобщена в следващия раздел);
- **инструмент за самопроверка**, който доразвива предложената рамка. Той е създаден, за да подпомага органите, разработващи политики, при анализа и обсъждането на политики за финансиране в областта на приобщаващото образование.

Общото намерение зад тази *рамка с насоки за политиката на финансиране* е да се подпомогнат бъдещите дискусии между разработващите политики на национално, регионално и местно равнище в отделните държави по отношение на политиката за финансиране на приобщаващите образователни системи. Всички членове на Агенцията съзнават, че този тип дискусии са изключително важни за подобряване на прилагането, отчетността и управлението по отношение на тези системи.

РАМКА С ВЪПРОСИ, ФАКТОРИ И СТИМУЛИ, СВЪРЗАНИ С ПОЛИТИКАТА

В една цялостна рамка на политиката за финансиране на приобщаващи образователни системи, финансирането не трябва да се приема за самоцел. По-скоро то е инструмент за насърчаване и обезпечаване на приобщаващите образователни системи, които осигуряват възможности за качествено образование на всички учащи.

В констатациите по проекта FPIES механизмите за финансиране на приобщаващи образователни системи са обвързани с важни лостове за подпомагане на прилагането на ефикасна и икономически ефективна политика за приобщаващо образование. Политиките в областта на приобщаващото образование на отделните държави са въплътени в многостепенни системи за приобщаващо образование с множество заинтересовани страни и обхващат общото и специализираното образование. В тези системи са включени междуведомствени и междусекторни механизми и аспекти, несвързани с образованието, които влияят върху достъпа на учащите до висококачествено приобщаващо образование. Затова ефикасността и икономическата ефективност на механизмите за финансиране зависят от важни лостове за осигуряване на ресурси, чрез които средствата и ресурсите се включват в интегрирана рамка за междуйнституционално сътрудничество и координирано предоставяне на образование (Европейска агенция, 2016 г.; 2018 г.).

Тези основни теми обвързват механизмите за финансиране на приобщаващите образователни системи с четири междусекторни въпроса. Тези **въпроси** определят качеството на приобщаващото образование и неговата икономическа ефективност като важни теми или измерения на политиката, които трябва да се имат предвид при прилагането на ефективни политики за висококачествено и икономически ефективно приобщаващо образование.

Въпросите са свързани с редица **фактори** от решаващо значение за осигуряването на ресурси, които определят справедливото, ефикасното и икономически ефективното приобщаващо образование. На свой ред факторите са свързани с основни **стимули** за финансиране, които се смятат за изключително важни за прилагането на ефективна политика за финансиране (Европейска агенция, 2018 г.). Взети заедно, тези въпроси, фактори и стимули представляват примерна рамка за осигуряване на финансиране и ресурси, необходими за приобщаващите образователни системи.

Междусекторен въпрос № 1: Гарантиране на ефективното приобщаване на учащите чрез подходящи образователни възможности

Трябва да се предотврати прилагането на стратегии, които водят до изключване и лишават учащите от правото им на образование и на приобщаващо образование и/или ненужно ги стигматизират като лица, за чиито специални образователни потребности е необходимо официално решение. Най-важното в основата на този проблем е нуждата от стратегии за финансиране, които водят до образователно приобщаване, а не до изключване.

Решаващите фактори за осигуряването на ресурси и взаимосвързаните основни стимули в основата на този въпрос са описани в таблицата по-долу.

Основни решаващи фактори за осигуряването на ресурси	Основни стимули
Политически ангажимент по отношение на правото на образование на всички учащи	<ul style="list-style-type: none">• Финансов ангажимент по отношение на приобщаващото образование• Ангажимент към принципа „високи постижения за всички“• Инвестиране в разработването на разнообразни мерки за подкрепа на учащите
Въвеждане на приобщаващо образование на местно равнище в рамките на общностен подход	<ul style="list-style-type: none">• Включване на приобщаващото образование като ключова задача и сфера на отговорност на всички нива на вземане на решения• Насърчаване на поемането на социална отговорност от страна на училищата по отношение на приобщаващото образование
Насърчаване на подход за развитие на училищата	<ul style="list-style-type: none">• Гарантиране на устойчив баланс между подходи за финансиране на цялото училищно образование (системен принос) и подходи за финансиране, основани на нуждите (еднократен принос)• Механизми за осигуряване на ресурси, които стимулират развитието на приобщаващи общности за учене

Междусекторен въпрос № 2: Насърчаване на подход за развитие на училищата в посока приобщаващо образование

Трябва да се избягват механизми за финансиране, които действат като възпиращ фактор за приобщаващото образование. С помощта на гъвкави системи за финансиране трябва да се осигури подход за развитие на училищата, водещ до изграждане на общности за учене чрез разработване на модерни и адаптивни форми на преподаване, които целят както ефективност, така и равнопоставеност. Най-важното в основата на този въпрос е екипите на училищата да получават подкрепа, за да поемат отговорност за удовлетворяването на потребностите на всички учащи.

Решаващите фактори за осигуряването на ресурси и взаимосвързаните основни стимули в основата на този въпрос са описани в таблицата по-долу.

Основни решаващи фактори за осигуряването на ресурси	Основни стимули
Осигуряване на стимули за подкрепяща обучителна среда	<ul style="list-style-type: none">• Финансова подкрепа за училища и учащи, застрашени от ниски постижения• Механизми за осигуряване на ресурси за подпомагане на мрежи за обучение
Укрепване на автономията на училищата	<ul style="list-style-type: none">• Гъвкаво използване на публичното финансиране• Организационна гъвкавост
Включване на приобщаващото образование в помощни механизми за осигуряване на качеството на ниво училище	<ul style="list-style-type: none">• Подкрепа за делегирането на ръководни функции• Подходящо съчетание от средства за подкрепяща и иновативна обучителна среда

Междусекторен въпрос № 3: Осигуряване на иновативна и гъвкава обучителна среда

Неефективните механизми за финансиране действат като катализатори на сегрегацията и изключването, когато е налице усещане, че преподаването и подкрепата в условията на общата образователна система не отговарят адекватно на нуждите на учащите. Така заинтересованите страни могат да останат с впечатлението, че специалните условия (напр. отделните училища и часове) осигуряват по-добра образователна подкрепа на някои учащи. Най-важното в основата на този въпрос е, че ефективните механизми за финансиране стимулират приобщаващото образование, когато насърчават механизми за изграждане на капацитет, които дават възможност на заинтересованите страни да изградят иновативна и гъвкава обща обучителна среда за всички учащи.

Решаващите фактори за осигуряването на ресурси и взаимосвързаните основни стимули в основата на този въпрос са описани в таблицата по-долу.

Основни решаващи фактори за осигуряването на ресурси	Основни стимули
Създаване на възможности за реализиране на стратегии за изграждане на капацитет	<ul style="list-style-type: none">• Делегиране на правомощия на местни общности, училища и учащи
Създаване на възможности специалните учебни заведения да се ползват като ресурс в общото образование	<ul style="list-style-type: none">• Стимули за създаване специални учебни заведения, които да действат като ресурсни центрове• Включване на въпроси от областта на приобщаващото образование в предварителната подготовка и в обучението на работното място на специалистите, които работят в специални учебни заведения
Включване на приобщаващото образование в професионалното развитие	<ul style="list-style-type: none">• Включване на приобщаващото образование във възможностите за подготовка/обучение на учители• Насърчаване на формирането на ръководен капацитет при изграждането на приобщаващи училища• Ангажиране на родителите във възможностите за обучение/развитие

Междусекторен въпрос № 4: Гарантиране на прозрачност и отчетност на системите за приобщаващо образование

Механизмите за разпределение на ресурси, които водят до стигматизация на учащите, вместо да допринасят за открояване на области развитие в сферата на образователната подкрепа и предоставянето на образование, са не само икономически неефективни в дългосрочен план, но и несправедливи. Неефективното междусекторно сътрудничество (т.е. със здравните служби и службите за социална закрила) може да доведе до дублиране на услуги и прилагане на непоследователни подходи. Най-важното в основата на този въпрос е, че системите за финансиране и осигуряване на ресурси, в които е постигнат баланс между въпросите на ефикасността, ефективността и равнопоставеността, несъмнено са свързани с регулаторни рамки, в които акцентът е поставен върху управлението, отчетността и подобряването на системата.

Решаващите фактори за осигуряването на ресурси и взаимосвързаните основни стимули в основата на този въпрос са описани в таблицата по-долу.

Основни решаващи фактори за осигуряването на ресурси	Основни стимули
Стратегии за управление на мрежи, с които се подпомагат интегрираните системи за приобщаващо образование	<ul style="list-style-type: none">• Поставяне на управлението в училище и в местните мрежи в междудисциплинарна и междуведомствена рамка
Преминаване от процедурни механизми за контрол към отговорни системи за приобщаващо образование	<ul style="list-style-type: none">• Обвързване на финансирането с планиране на ресурсите, основано на обективни данни• Разработване на механизми за мониторинг, които надхвърлят административното съответствие• Картографиране на данните за финансирането спрямо целите на приобщаващото образование• Включване на приобщаващо образование в механизмите за докладване и разпространение на информация
Включване на политики за приобщаващо образование в система за осигуряване на качество	<ul style="list-style-type: none">• Доразвиване на съществуващите процедури за оценяване чрез разглеждане на въпросите, свързани с приобщаващото образование, като основни стимули за създаването на система за осигуряване на качество• Разработване на ясна рамка за осигуряване на качество в приобщаващото образование

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

Констатациите от проекта „Финансиране на приобщаващото образование“ и от всички дейности по проекта FPIES (Европейска агенция, 2016 г.; 2018 г.) сочат, че няма безупречен начин за финансиране на приобщаващото образование. Неслучайно в *Съобщението на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите* се подчертава следното:

Няма... гаранция, че увеличаването на публичните разходи води автоматично до по-добри резултати. Всъщност, ако се сравнят резултатите на PISA [Програма за международно оценяване на учениците] и равнището на публичните разходи за предучилищно и училищно образование, се вижда, че има големи разлики в това доколко ефективно държавите членки използват своите ресурси. Тази информация говори за критичното значение, което има повишаването на ефикасността, т.е. използване на ограничените ресурси по възможно най-добрия начин, за да се осигурят качество, справедливост и добри резултати (Европейската комисия, 2016 г., стр. 3).

Политиките в областта на приобщаващото образование на отделните държави са вплътени в многостепенни системи за приобщаващо образование с множество заинтересовани страни и обхващат общото и специализираното образование. В настоящия си вид тези системи за приобщаващо образование са далеч по-сложни от общата образователна система. Те определят подходите, които държавите възприемат към приобщаващо образование.

Според заключенията на Съвета на Европейския съюз (2017 г.), за да могат всички аспекти на образованието да се разгледат в перспектива, обхващаща целия живот, е необходимо да се обърне внимание на междуведомствени и междусекторни въпроси. Необходимо е също така да бъдат включени аспекти, несвързани с образованието, които влияят върху достъпа на учащите до висококачествено приобщаващо образование (ibid.).

В заключение трябва да се посочи, че според направените констатации от всички дейности по проекта FPIES има връзка между ефикасните и икономически ефективни приобщаващи образователни системи и четири междусекторни въпроса. Тези междусекторни въпроси, наред с целите на политиката, са основните фактори, допринасящи за разработването на ефикасни и икономически ефективни приобщаващи образователни системи, които могат да доведат до намаляване на неравенството в образованието.

БИБЛИОГРАФИЯ

Европейска агенция за специални образователни потребности и приобщаващо образование, 2016 г. *Financing of Inclusive Education: Mapping Country Systems for Inclusive Education* [Финансиране на приобщаващото образование: картографиране на системите за приобщаващо образование на отделните държави]. (ред. С. Еберсолд). Одензе, Дания. www.european-agency.org/resources/publications/financing-inclusive-education-mapping-country-systems-inclusive-education (Последен достъп през октомври 2018 г.)

Европейска агенция за специални образователни потребности и приобщаващо образование, 2018 г. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Resourcing Levers to Reduce Disparity in Education* [Политика за финансиране на приобщаващи образователни системи: лостове за осигуряване на ресурси за намаляване на неравенството в образованието]. (ред. С. Еберсолд, Е. Оскардотир и А. Уоткинс). Одензе, Дания. www.european-agency.org/resources/publications/fpies-synthesis-report (Последен достъп през октомври 2018 г.)

Европейска агенция за специални образователни потребности и приобщаващо образование, в печат-а. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Project Conceptual Framework* [Политика за финансиране на приобщаващи образователни системи: концептуална рамка на проекта]. (ред. Е. Оскардотир, А. Уоткинс и С. Еберсолд). Одензе, Дания

Европейска агенция за специални образователни потребности и приобщаващо образование, в печат-б. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Policy Guidance Framework* [Политика за финансиране на приобщаващи образователни системи: рамка с насоки за политиката]. (ред. А. Уоткинс Е. Оскардотир и С. Еберсолд). Одензе, Дания

Европейска комисия, 2016 г. *Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите: Подобряване и модернизиране на образованието*. COM/2016/0941 final. Брюксел: Европейска комисия. eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=COM:2016:941:FIN (Последен достъп през октомври 2018 г.)

ОИСР, 2012 г. *Equity and Quality in Education: Supporting Disadvantaged Students and Schools* [Равнопоставеност и качество в образованието: подкрепа за ученици и училища в неравностойно положение]. Париж: OECD Publishing

Съвет на Европейския съюз, 2017 г. *Заключения на Съвета и на представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи в рамките на Съвета, относно приобщаване в условията на многообразие с цел постигане на висококачествено образование за всички.* (2017/С 62/02) eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2017.062.01.0003.01.BUL&toc=OJ:C:2017:062:FULL (Последен достъп през октомври 2018 г.)

Съвет на Европейския съюз, 2018 г. *Препоръка на Съвета от 22 май 2018 година относно утвърждаването на общите ценности, приобщаващото образование и европейското измерение на преподаването.* (2018/С 195/01). Брюксел: Съвет на Европейския съюз. eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A32018H0607%2801%29 (Последен достъп през октомври 2018 г.)

ЮНЕСКО, 2009 г. *Policy Guidelines on Inclusion in Education [Насоки относно политиката за приобщаване в образованието]*. Париж: ЮНЕСКО

ЮНЕСКО, 2017 г. *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education [Ръководство за гарантиране на приобщаване и равнопоставеност в образованието]*. Париж: ЮНЕСКО

Секретариат:

Østre Stationsvej 33
DK-5000
Odense C
Denmark
Тел.: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Офис в Брюксел:

Rue Montoyer 21
BE-1000
Brussels
Belgium
Тел.: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org